

Grundläggande granskning Gr 12/2021

Regionala utvecklingsnämnden år 2021

Foto: Mattias Andersson

April 2022
Petter Bergner, Clara Wiklund, Malin Hedlund och
Ingrid Lindberg
Revisionskontoret
Diarienummer: REV 15-2021

Innehåll

1. Sammanfattande analys	3
2. Bakgrund till granskningen	4
3. Regionala utvecklingsnämndens uppdrag	6
Fullmäktiges uppdrag till nämnden	6
Nämndens verksamhetsplan	7
4. Regionala utvecklingsnämndens verksamhet under år 2021	8
Nämndens styrdokument och protokoll	8
Nämndens ekonomistyrning	9
Nämndens uppföljning av sina verksamhetsmål	10
Nämndens följsamhet till reglementet för intern kontroll	12
5. Fördjupade granskningar år 2021	14
6. Åtgärder med anledning av rekommendationer år 2020	15
7. Svar på revisionsfrågor	16
Rekommendationer	16
Bilaga 1	18

1. Sammanfattande analys

Nämndens måluppfyllelse

År 2021 präglades i hög grad av coronapandemins konsekvenser. Regionala utvecklingsnämndens verksamheter, inte minst kulturen och kollektivtrafiken, påverkades kraftigt av pandemirelaterade restriktioner och beteendeförändringar.

Positivt var att nämnden hade ett överskott på 26 miljoner kronor. Negativt var att nämnden hade ett svagt resultat för sina verksamhetsmål. Det fanns också brister i nämndens redovisning av resultaten för verksamhetsmålen.

Nämndens styrning och kontroll

Granskningar under år 2021 visar att nämnden hade vissa brister i sin styrning och kontroll. Dessa handlade bland annat om hantering av betalkort, kontrollen över beslut och allmänna handlingar. Positivt är att nämnden var aktiv under året för att åtgärda brister.

Rekommendationer

Vi anser att nämnden bör fortsätta arbetet med att utveckla styrningen och kontrollen. Nämnden behöver bland annat:

- Bryta ned fullmäktiges övergripande mål till delmål och indikatorer inom områden som nämnden genom sina verksamheter har tillräckliga förutsättningar att påverka.
- Fortsätta att utveckla kvaliteten i nämndens internkontrollarbete.

2. Bakgrund till granskningen

Styrelser och nämnder ansvarar enligt kommunallagen för att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att den interna kontrollen är tillräcklig och för att verksamheten bedrivs på ett tillfredsställande sätt.

Revisorerna ska enligt kommunallagen årligen granska styrelser, nämnder och fullmäktigeberedningar. Revisorerna ska pröva om styrelser och nämnder säkerställt att verksamheten är genomförd på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. I granskningen ingår också att pröva om räkenskaper är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Iakttagelser i 2020 års granskning

Regionala utvecklingsnämnden gjorde år 2020 ett underskott med -23 miljoner kronor, vilket var en avvikelse med -6,9 procent mot budget. Nämndens redovisning av resultaten för verksamheten var inte utformad så att det gick att bedöma om resultaten var förenliga med fullmäktiges verksamhetsmål. I stora delar bestod uppföljningen av beskrivningar av vilken verksamhet som var genomförd. Årsrapporten saknade uppföljning av resultat i förhållande till mätbara mål. Nämnden bedömde att målen var helt eller delvis uppfyllda.

Fördjupade granskningar år 2020 visade att nämnden behövde utveckla sin styrning och kontroll.

Rekommendationer i 2020 års granskning

Revisorerna lämnade följande rekommendationer till nämnden:

- Besluta om mätbara verksamhetsmål och utveckla uppföljningen av målen.
- Fortsätt att utveckla kvaliteten i nämndens internkontrollarbete.
- Säkerställ att nämnden har tillräcklig kontroll över betalkort.

Nämndens yttrande över 2020 års granskning

I sitt yttrande över granskningen meddelade nämnden att den skulle beakta samtliga rekommendationer:

- Nämnden uppgav att arbete med att utveckla verksamhetsplanering och uppföljning av resultat fortsatte. Nämnden uppgav att den för år 2021 hade beslutat om delmål och tydligare indikatorer. Nämnden betonade att det regionala utvecklingsarbetet syftade till att uppnå långsiktiga effekter på samhällsnivå och att resultat ofta uppnåddes i samverkan med andra. Nämnden menade att det i flera fall saknades indikatorer för att med precision mäta nämndens bidrag till den önskade utvecklingen.
- Nämnden framförde att den fortsatt att utveckla kvaliteten på arbetet med den interna kontrollen.
- Nämnden avsåg att vidta åtgärder för att säkerställa en korrekt hantering av kontokort.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge underlag till revisorernas ansvarsprövning av regionala utvecklingsnämnden. Följande revisionsfrågor har besvarats:

- Har regionala utvecklingsnämnden ett tillräckligt resultat?
- Har regionala utvecklingsnämnden haft en tillräcklig styrning och kontroll?
- Har regionala utvecklingsnämnden en tillräckligt utvecklad redovisning av måluppfyllelsen?
- Har regionala utvecklingsnämnden agerat tillräckligt med anledning av rekommendationerna i föregående års granskning?

I revisionsplanen för år 2021 beslutade revisorerna att den grundläggande granskningen skulle ha ett särskilt fokus på jämställdhet. Vi har granskat om nämnden har följt upp sina verksamhetsmål utifrån könsuppdelad statistik.

Avgränsningar

Granskningen avser regionala utvecklingsnämndens verksamhet år 2021. Den grundläggande granskningen är översiktlig och inte inriktad på detaljer. Granskningen omfattar inte om nämnden säkerställt att räkenskaperna är rättvisande. Denna del granskas i samband med regionens delårs- och årsbokslut och redovisas i separata rapporter.

Revisionskriterier

Revisionskriterierna utgör de grunder som bildar underlag för våra analyser, slutsatser och bedömningar. Vår bedömning av nämndens ansvarsutövande utgår från följande revisionskriterier:

- Kommunallagen (2017:725) kap. 6 § 6
- Lag om regionalt utvecklingsansvar (2010:630)
- Förordning om regionalt tillväxtarbete (2017:583)
- Fullmäktiges reglemente för regionala utvecklingsnämnden
- Fullmäktiges reglemente för intern kontroll
- Övriga uppdrag, mål eller direktiv från fullmäktige till nämnden
- Regionstyrelsens anvisningar

Metod

Granskningen är genomförd med stöd av revisionskontorets program för grundläggande granskning av nämnd. Programmet innehåller delar för granskning av nämndernas verksamhetsplaner, protokoll, delårsrapporter, årsrapporter, ekonomistyrning, följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll, följsamhet till regler och rutiner och uppföljning av tidigare års granskningar. Dessutom har vi summerat iakttagelser från fördjupade granskningar som genomförts inom nämndens ansvarsområde under året. Arbetet med granskningen är genomfört av Petter Bergner, Clara Wiklund, Malin Hedlund och Ingrid Lindberg på revisionskontoret. Petter Bergner har varit projektledare för granskningen.

Rapporten har kvalitetssäkrats internt genom att den har granskats av annan sakkunnig inom revisionskontoret samt av revisionsdirektören. Dessutom har den kvalitetssäkrats externt genom att berörda tjänstepersoner har fått möjlighet att faktagranska rapportens innehåll.

3. Regionala utvecklingsnämndens uppdrag

Fullmäktiges uppdrag till nämnden

Fullmäktige har i sitt reglemente för regionala utvecklingsnämnden delegerat de uppgifter kring regionalt tillväxtarbete som staten ålagt Region Västerbotten att utföra, till nämnden. Eftersom fullmäktige har gett nämnden dessa uppdrag, har nämnden att förhålla sig till lag om regionalt utvecklingsansvar och till förordning om regionalt tillväxtarbete.

Enligt reglementet ska nämnden samordna framtagandet, genomförandet, uppföljningen och utvärderingen av den av fullmäktige fastställda regionala utvecklingsstrategin (RUS). Den ska också ta fram strategier, program och planer, samt utvärdera och följa upp effekterna av det regionala tillväxtarbetet. Nämnden ska även besluta om användningen av vissa statliga medel, som ska främja regional tillväxt och årligen redovisa resultatet av det regionala tillväxtarbetet till regeringen.

Regionala utvecklingsnämnden har verksamhetsansvar för följande områden:

- Digitalisering
- Kommunikation och externa relationer
- Näringsliv och innovationssystem
- Regional kulturverksamhet
- Tillväxtpolitik, analys och samhällsbyggnad
- Utbildning och kompetensförsörjning

Nämnden ansvarar för den regionala kollektivtrafiken. Av reglementet framgår också att nämnden är ansvarig för:

- Samverkan med länets kommuner om regionala utvecklingsfrågor.
- Ägarstyrningen i de bolag som kan betraktas ha sin hemvist inom nämndens ansvarsområde.

Fullmäktige riktade 12 mål till nämnden för år 2021

I regionplanen för år 2021 beslutade regionfullmäktige om 12 mål inom tre målområden. Fullmäktige bedömde att nämnden var berörd av samtliga mål:

Hållbart samhälle

1. Västerbotten har världens bästa och mest jämlika hälsa
2. Västerbotten är det barnvänligaste länet
3. Västerbotten har trygga invånare med inflytande och delaktighet och ett rikt samt aktivt kultur- och föreningsliv

4. Västerbotten är en ledande miljöregion

God och jämlik hälso- och sjukvård

5. Vi har en nära, tillgänglig och personcentrerad vård i hela länet
6. Vi levererar jämlik och jämställd hälso- och sjukvård av hög kvalitet
7. Vi är en attraktiv arbetsgivare med personal som trivs och utvecklas hos oss
8. Vi har en långsiktigt hållbar ekonomi

Jämlik och attraktiv region

9. Vi är en inkluderande, attraktiv och innovativ samverkanspartner
10. Vi är ledande inom forskning, innovation och digitalisering
11. Västerbotten är en attraktiv och jämställd region att leva och verka i samt flytta till
12. Västerbotten har ett klimat för ökad tillväxt av jobb och företag

Den regionala utvecklingsstrategin

I nämndens uppdrag från fullmäktige ingår att ta fram, utvärdera och samordna insatser för att genomföra den regionala utvecklingsstrategin för Västerbottens län. En ny strategi antogs av fullmäktige i november 2020. Av strategin framgår önskade riktningar för den regionala utvecklingen, med en vision, två övergripande hållbarhetsmål, tre så kallade inriktningar samt ett antal prioriteringar och delprioriteringar som bryter ned dessa. Detta utgör i praktiken en parallell och av fullmäktige beslutad målstruktur för det regionala utvecklingsarbetet, som nämnden också har att förhålla sig till. Regionala utvecklingsstrategin är ett viktigt styrdokument för nämnden, eftersom den ska samordna insatserna som ska bidra till regional tillväxt i enlighet med målen i strategin.

Nämndens verksamhetsplan

I maj 2020 fastställde nämnden ett måldokument, som skulle ligga till grund för arbetet med verksamhetsplanen för år 2021. Nämnden konstaterade att den hade två övergripande styrdokument att förhålla sig till vid styrningen och uppföljningen av den egna förvaltningen:

- Regionplanen och fullmäktiges övergripande verksamhetsmål.
- Den regionala utvecklingsstrategin.

I måldokumentet skrev nämnden att den höll på att införa ett nytt arbetssätt för att på ett samlat sätt följa upp fullmäktiges verksamhetsmål och den regionala utvecklingsstrategin.

I sin verksamhetsplan beslutade nämnden om 28 delmål. Några exempel på nämndens mål och delmål var: (se bilaga 1 för samtliga mål)

8. Vi har en långsiktigt hållbar ekonomi.
 - 8.1. Ska hålla budget exklusive kollektivtrafik, genom att medvetandegöra förvaltningen om det ekonomiska läget.
 - 8.2. Genomför det regionala utvecklingsuppdraget och bidrar till en hållbar regional tillväxt och en långsiktigt hållbar ekonomi, genom att verka för att regionala utvecklingsinsatser leder till en attraktiv region med ökade

möjligheter till fler och växande företag, fler arbetstillfällen, fler invånare och därmed ökade skatteintäkter till Region Västerbotten.

8.3. Inom nämnden finns det en kvalitetssäkrad, arbetsmiljöanpassad process för att planera, genomföra, följa upp och avsluta regionala utvecklingsprojekt.

9. Vi är en inkluderande, attraktiv och innovativ samverkanspartner.

9.1 Regionala utvecklingsnämnden utvecklar den strategiska platsutvecklingen genom att öka främjandesamverkan i syfte att stödja, utveckla, kommunicera och marknadsföra regionens dragningskraft.

9.2. Regionala utvecklingsnämnden arbetar för en tillitsfull (tillitsbaserad) samverkan med länets kommuner som bidrar till hållbar regional utveckling.

I anslutning till delmålen formulerade nämnden 74 indikatorer, som skulle användas för att mäta nämndens resultat. Flera av indikatorerna avsåg dock förändringar för hela länet, exempelvis:

- Nettoinflyttning.
- Arbetslöshet.
- Bruttoregionprodukt per capita och per sysselsatt.
- Antal nystartade företag per 1 000 invånare.
- Antal gästnätter.
- Bioekonomins andel av den totala ekonomin.
- Utsläpp av koldioxid på länsnivå.
- Könsfördelning per bransch.
- Andelen gymnasieplatser inriktade mot yrkesutbildning.

Vår kommentar

Det är positivt att nämnden arbetat med att utvecklat sina mål och indikatorer. Vi bedömer att nämnden behöver fortsätta det arbetet. Nämnden har inte i tillräcklig grad brutit ned fullmäktiges övergripande mål till delmål och indikatorer inom områden som nämnden genom sina verksamheter har tillräckliga förutsättningar att påverka. Det är oklart i vilken grad nämnden genom sina verksamheter kan påverka resultaten för indikatorer som handlar om hela länet. För flera av dessa indikatorer beror resultaten troligen i första hand på externa faktorer och inte på insatser från nämnden eller nämndens verksamheter.

4. Regionala utvecklingsnämndens verksamhet under år 2021

Nämndens styrdokument och protokoll

Nämnden hade under år 2021 åtta protokollförda sammanträden. Av tabellen nedan framgår i vilken grad nämnden beslutat om grundläggande styrdokument.

Styrdokument	Beslut	Vår kommentar
Budget år 2021	Ja	2020-10-08, § 128 (RUN 167-2020)
Verksamhetsplan år 2021	Ja	2020-10-08, § 129 (RUN 167-2020)
Tilläggsbudget 2021	Ja	2021-01-11, § 3 (RUN 167-2020)
Underlag för regionplan och budget för år 2021	Ja	2020-03-18, § 71 (RUN 146-2020)
Internkontrollplan år 2021	Ja	2021-02-17, § 16 (RUN 30-2021)
Delegationsordning	Ja	2020-10-08, § 172 (RUN 357-2020)
Rutin för att anmäla delegationsbeslut	Ja	2020-10-08, § 172 (RUN 357-2020)
Dokumenthanteringsplan	Ja	2019-10-02, § 209 (RUN 559-2019)
Rutin för ärendeberedning	Nej	Enligt stabschefen har nämnden inväntat ett arbete med att ta fram regionövergripande styrdokument.
Delårsrapport per 30 april 2021	Ja	2021-05-19, § 111 (RUN 212-2021)
Delårsrapport per 31 augusti 2021	Ja	2021-09-29, § 152 (RUN 212-2021)
Internkontrollplan	Ja	2021-12-02, § 212 (RUN 433-2021)
Årsrapport för år 2021	Ja	2022-02-17, § 3 (RUN 212-2021)

Vår kommentar

Nämnden beslutade i hög grad om grundläggande styrdokument för år 2021.

Nämndens ekonomistyrning

Tillbakablick på år 2020

Nämnden redovisade år 2020 ett underskott mot budget med -23 miljoner kronor, vilket motsvarade en budgetavvikelse med -6,9 procent. Nämnden uppgav att underskottet berodde på att kostnader för den politiska organisationen och kollektivtrafik var högre än budgeterat.

Nämndens beredning av 2021 års budget

I sitt budgetunderlag redovisade nämnden övergripande förutsättningar för verksamheten samt strategier och prioriteringar för att klara sin budget. I underlaget fanns inga uppgifter om nämndens behov av pengar eller någon riskanalys.

I underlaget beskrev nämnden att överenskommelsen med länets kommuner om samverkan för regional utveckling liksom den regionala utvecklingsstrategin var viktig för den regionala utvecklingen. Vidare uppgav nämnden att digitala lösningar var avgörande för att bibehålla eller öka effekterna av det regionala utvecklingsarbetet.

Nämnden menade att det krävdes mer pengar för att klara intentionerna i överenskommelsen med kommunerna. Nämnden bedömde också att kostnaderna för kollektivtrafiken skulle öka i takt med nya upphandlingar.

Nämndens verksamhetsplan och budget för år 2021

Regionala utvecklingsnämndens budget för år 2021 var 370 miljoner kronor. Av detta utgjorde kostnader för kollektivtrafiken 195 miljoner kronor, vilket var en ökning med 20 miljoner kronor. Uppräkning för priser och löner uppgick till 2,9 miljoner kronor.

Av verksamhetsplanen framgår att regionala utvecklingsförvaltningen under hösten 2020 skulle utreda möjligheter att effektivisera och minska kostnaderna för administrationen. Detta var ett uppdrag från regiondirektören.

I februari 2021 beslutade fullmäktige om en tilläggsbudget för nämnden med ett extra anslag på 27,4 miljoner kronor. Nämndens budget uppgick därmed till 398 miljoner kronor. Utökningen avsåg bland annat kollektivtrafiken (22,4 miljoner kronor) och politiska samverkanskostnader (2 miljoner kronor).

Nämnden hade överskott

Nämnden fick under år 2021 ekonomiska månadsrapporter. Av tabellen nedan framgår att nämnden under hela år 2021 hade överskott.

Månad 2021	Miljoner kronor	Budgetavvikelse %	Nettokostnadsutveckling %
April	8,5	6,6	3,5
Augusti	14,0	5,2	1,3
December	26	6,6	3,0

Källa: Regionala utvecklingsnämndens delårsrapporter och årsrapport

I sin delårsrapport per april 2021 redovisade nämnden ett överskott med 8,5 miljoner kronor. Nämnden förklarade att den huvudsakliga orsaken till överskottet handlade om ett överskott för kollektivtrafik år 2020 som bokförts år 2021.

I delårsrapporten per augusti 2021 redovisade nämnden ett överskott med 14 miljoner kronor. Nämnden bedömde att överskottet skulle bli 6,9 miljoner kronor vid årets slut. Överskottet förklarades främst av lägre kostnader än budgeterat för kollektivtrafiken. Enligt delårsrapporten hade nämnden ansökt om statliga bidrag vilket kunde medföra att nämndens överskott skulle bli ännu större.

I årsrapporten redovisade nämnden ett överskott på 26,1 miljoner kronor. Nämnden förklarade att överskottet i huvudsak hade uppstått på grund av överskott för kollektivtrafiken med 24,6 miljoner kronor. Cirka hälften av överskottet bestod av överskott för kollektivtrafiken som uppstått år 2020 men som bokförts på år 2021.

Nämnden uppgav i årsrapporten att pandemin hade haft stor påverkan på verksamheten och ekonomin. Nämnden hade dock fått statliga bidrag som kompensering. De statliga bidragen för kollektivtrafiken uppgick till 13,6 miljoner kronor och de statliga bidragen för kulturverksamheten uppgick till 10,1 miljoner kronor.

Vår kommentar

Nämnden redovisade för år 2021 ett överskott på 26,1 miljoner. Statliga bidrag har kompenserat för negativa effekter av pandemin.

Nämndens uppföljning av sina verksamhetsmål

Revisorerna ska enligt kommunallagen bedöma om nämnden har en tillräcklig måluppfyllelse i förhållande till fullmäktiges övergripande mål. Revisorerna ska också bedöma om nämndens redovisning av måluppfyllelsen är tillräckligt utvecklad. Nämnden har redovisat sin måluppföljning i delårsrapport per augusti och i årsrapporten.

Uppföljningen i delårsrapporten per augusti 2021

I delårsrapporten per augusti följde nämnden upp åtta av tolv mål. Nämnden bedömde att två av målen skulle vara uppfyllda och att fyra skulle vara delvis uppfyllda vid årets slut. För två av målen som nämnden följde upp lämnade nämnden ingen prognos.

Uppföljningen i årsrapporten 2021

I årsrapporten följde nämnden upp nio av tolv mål. Nämnden bedömde att två mål var helt uppfyllda och att sju mål var delvis uppfyllda. I tabellen nedan finns en sammanställning över nämndens bedömningar av måluppfyllelsen.

Nämndens mål	Antal delmål	Nämndens prognos i delårsrapporten	Nämndens bedömning i årsrapporten
1. Västerbotten har världens bästa och mest jämlika hälsa	1	-	-
2. Västerbotten är det barnvänligaste länet	1	Målet kommer att uppfyllas delvis	Målet uppfylls delvis
3. Västerbotten har trygga invånare med inflytande och delaktighet och ett rikt samt aktivt kultur- och föreningsliv	2	Målet kommer att uppfyllas delvis	Målet uppfylls delvis
4. Västerbotten är en ledande miljöregion	4	-	Målet uppfylls delvis
5. Vi har en nära, tillgänglig och personcentrerad vård i hela länet	1	-	-
6. Vi levererar jämlik och jämställd hälso- och sjukvård av hög kvalitet.	1	-	-
7. Vi är en attraktiv arbetsgivare med personal som trivs och utvecklas hos oss	1	-	Målet uppfylls delvis
8. Vi har en långsiktig hållbar ekonomi	3	Målet kommer att uppfyllas delvis	Målet uppfylls
9. Vi är en inkluderande, attraktiv och innovativ samverkanspartner	2	Målet kommer att uppfyllas delvis	Målet uppfylls
10. Vi är ledande inom forskning, innovation och digitalisering	3	Målet kommer att uppfyllas	Målet uppfylls delvis
11. Västerbotten är en attraktiv och jämställd region att leva och verka i samt besöka och flytta till	4	-	Målet uppfylls delvis
12. Västerbotten har ett klimat för ökad tillväxt av jobb och företag	5	Målet kommer att uppfyllas	Målet uppfylls delvis

Källa: Nämndens delårsrapport per augusti 2021 och årsrapport 2021

Nämndens redovisning av könsuppdelad statistik

Regionfullmäktige beslutade i regionplanen för år 2021 att jämställdhet skulle genomsyra all verksamhet inom regionen. Jämställdhet skulle finnas med för varje mål vid planering, beslut, genomförande och uppföljning. Styrelser och nämnder ska redovisa könsuppdelad statistik där det är möjligt.

Regionala utvecklingsnämnden har inte följt upp sina mål utifrån könsuppdelad statistik. Nämnden redovisade könsuppdelad statistik för en indikator. I årsrapporten

redovisade nämnden sjukfrånvaron och personalsammansättningen med könsuppdelad statistik. I övrigt redovisade nämnden ingen könsuppdelad statistik och årsrapporten innehöll inga analyser om jämställdhet.

Vår kommentar

Pandemin påverkade nämndens verksamheter. Nämnden hade år 2021 svaga resultat för sina verksamhetsmål. Nämnden har också brister i sin uppföljning av verksamhetsmålen. Några av bristerna är:

- Det är svårt att förstå nämndens bedömningar av mål och indikatorer. Nämnden har inte förklarat var gränserna går för att nämnden ska anse att mål och indikatorer är "uppfyllda", "delvis uppfyllda" eller "inte uppfyllda". Vissa bedömningar framstår som tveksamma. Det finns exempel där nämnden anser att indikatorn är "delvis uppfylld" trots att målvärde för indikatorn inte nås.
- Förekomsten av indikatorer som handlar om hela länet bidrar till otydligheter i nämndens uppföljning och bedömningar om resultaten. Resultaten, för flera av indikatorerna, beror sannolikt på externa faktorer och inte på nämnden eller nämndens verksamheter.
- Den stora mängden delmål och indikatorer gör att redovisningen av resultatet blir omfattande och svår att överblicka. Vi bedömer att det finns skäl att minska antalet delmål och indikatorer.
- Nämnden följer inte upp eller analyserar sina resultat utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Nämndens följsamhet till reglementet för intern kontroll

Varje styrelse och nämnd ansvarar enligt kommunallagen för att den interna kontrollen inom sitt ansvarsområde är tillräcklig. I reglementet för intern kontroll tydliggör fullmäktige hur styrelserna och nämnderna ska arbeta med intern kontroll. Regionstyrelsen har beslutat om regionövergripande tillämpningsanvisningar till reglementet som stöd till styrelsernas och nämndernas arbete.

Vi har granskat regionala utvecklingsnämndens arbete med den interna kontrollen utifrån fullmäktiges reglemente och styrelsens anvisningar.

Brister i nämndens uppföljning

Regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan för år 2021 bestod av 11 risker och 12 kontroller. För majoriteten av kontrollerna framgick hur kontrollerna skulle genomföras samt när resultatet av kontrollerna skulle rapporteras till nämnden.

Nämnden följde upp kontrollerna i samband med delårsrapporten per augusti 2021 och årsrapporten. I årsrapporten hade nämnden utvecklat sin redovisning i jämförelse med tidigare år. Vår granskning visar dock att det för flera kontroller fanns brister i nämndens uppföljning. Exempelvis:

- För några kontroller var det svårt att förstå vilka kontroller som var genomförda och vad kontrollerna visade. Exempelvis kontrollerna av ägarstyrningen och ekonomiresurserna i projekt.

- För några kontroller fanns det metodmässiga brister. Exempelvis kontrollen av IT-miljön, som snarare handlade om att stämma av verksamheternas upplevelser, än om att genomföra en kontroll.

Nämnden bedömde att den interna kontrollen var acceptabel

I årsrapporten kommenterade nämnden uppföljningen av den interna kontrollen. Exempelvis konstaterade nämnden att några kontroller hade följts under flera år och uppföljningen pekade på att riskerna hade minskat. I samband med att nämnden beslutade om årsrapporten bedömde nämnden att den interna kontrollen under året var acceptabel. Av nämndens protokoll framgår att förvaltningschefen hade bedömt att arbetet med intern kontroll kunde utvecklas genom att se över processen och arbets sätt för den interna kontrollen. Exempelvis genom att identifiera risker som bättre kunde följas på annat sätt än i internkontrollplanen.

Nämnden beslutade om åtgärder

I samband med uppföljningen i delårsrapporten och årsrapporten gav nämnden förvaltningen i uppdrag att genomföra de åtgärder som redovisades i uppföljningen. Det framgick inte av protokollet vilka åtgärderna var. Det var inte heller tydligt av uppföljningen. Åtgärderna som nämnden beslutade om i delårsrapporten skulle följas upp i samband med årsrapporten. Det framgår inte av uppföljningen i årsrapporten om dessa åtgärder var vidtagna.

Kontrollfråga	Bedömning	Vår kommentar
Risakanalys och internkontrollplan		
1. Har nämnden säkerställt att det finns dokumenterade riskbedömningar?	Ja	
2. Har nämnden beslutat om en internkontrollplan?	Ja	2021-02-17, § 16
3. Har nämnden säkerställt att internkontrollplanen motsvarar kraven i regionstyrelsens riktlinje för intern kontroll?	Ja	Internkontrollplanen uppfyllde i stort de formella kraven.
Uppföljning		
4. Har nämnden följt upp arbetet med intern kontroll?	Ja	Uppföljningen av kontrollerna redovisades i samband med delårsrapporten per augusti och årsrapporten.
5. Har nämnden säkerställt att kontrollerna i internkontrollplanen är genomförda med tillräcklig kvalitet?	Delvis	Nämnden hade utvecklat redovisningen från delårsrapporten till årsrapporten. För några kontroller var det svårt att bedöma resultatet av kontrollerna. I några fall fanns det även metodmässiga brister med kontrollerna.
6. Har nämnden bedömt resultatet av uppföljningen av intern kontroll?	Ja	Nämnden bedömde att den interna kontrollen var acceptabel. Bedömningen utgick från kriterier i regionstyrelsens tillämpningsanvisningar.

7. Har nämnden beslutat om tillräckliga åtgärder i händelse av att den interna kontrollen visat på brister?	Delvis	I samband med uppföljningen i delårsrapporten och årsrapporten beslutade nämnden att uppdra åt förvaltningen att genomföra de åtgärder som redovisades i uppföljningen. Det framgick inte av protokollet vilka åtgärderna var. Det var inte heller tydligt av uppföljningen.
---	--------	--

Vår kommentar

Nämnden uppfyllde för år 2021 i huvudsak kraven i regionfullmäktiges reglemente för intern kontroll. Vi bedömer dock att nämnden behöver fortsätta utveckla kvaliteten på sitt arbete med intern kontroll. Uppföljningen är i flera fall bristfällig och det är svårt att värdera resultatet för kontrollerna. Nämnden bör också säkerställa att de beslutade åtgärderna genomförs samt att åtgärderna leder till förändringar.

5. Fördjupade granskningar år 2021

I tabellen nedan har vi sammanfattat brister i nämndens styrning och kontroll som är identifierade i fördjupade granskningar under år 2021.

Fördjupad granskning	Iakttagelser
Hanteringen av betalkort (Nr 1/2021)	Ett stickprov visade att nämndens kontroll över betalkort var otillräcklig och att det fanns brister i hanteringen av betalkort. Kontrollerna av inköp var otillräckliga och det saknades kvitton för en betydande del av köpen.
Samverkan för regional utveckling (Nr 3/2021)	Nämnden hade inte säkerställt att samverkan med kommunerna i alla delar var förenlig med kommunallagen. Det var ot tydligt hur den grundläggande kommunerna betalade till nämnden användes. Det saknades lagstöd för regionens arvodsbetalningar till kommunföreträdare i samverkansorganisationen som inte var förtroendevalda i Region Västerbotten.
Kontroll över beslut (Nr 4/2021)	Nämnden kontroll över om beslut togs av personer med rätt befogenheter var inte tillräcklig. Det förekom beslut som inte blev dokumenterade, anmälda och anslagna. Nämnden hade valt personer till sina utskott som varken var ledamöter eller ersättare i nämnden och därmed inte valbara enligt kommunallagen. Utskotten var därmed att betrakta som nämndberedningar utan beslutsrätt. Det innebär att utskotten hade tagit beslut utan befogenheter.
Genomförandet av fullmäktiges beslut om att nämnderna ska ha egna förvaltningar (Nr 8/2021)	Nämndens förutsättningar att styra sin förvaltning var ot tydliga. Bland annat var nämndens förvaltningschef underställd regionstyrelsen. Regionala utvecklingsdirektören hade två rapporteringsvägar – till regiondirektören och till nämnden. Nämnden saknade möjlighet att anställa och avskeda sin förvaltningschef.
Hantering av allmänna handlingar (Nr 9/2021)	Stickprov visade på brister i hanteringen av allmänna handlingar. Nämndens strategiska styrning för att säkerställa att verksamheterna följde reglerna var svag. Nämnden hade för 2021 inte beslutat om några utbildnings- eller

	informationsinsatser. Nämnden uppföljning av hanteringen var begränsad och otillräcklig.
Ägarstyrningen av kommunala bolag (Nr 11/2021)	Nämnden hade inte säkerställt en tillräcklig ägarstyrningen av de kommunala bolagen inom dess ansvarsområde. Ansvarsförhållandena mellan styrelsen och nämnden var otydliga och nämnden hade inte gett direktiv om hur ägarstyrningen skulle vara organiserad. Frånvaron av politisk styrning från nämnd och strategisk styrning från förvaltningschefen hade hämmat nämndens ägarstyrning.
PM om felaktig utbetalning av arvoden (REV 51/2021)	Nämnden hade räknat två kommunpolitiker, som den valt in i utskotten trots att de inte var valbara dit, som extra ersättare i nämnden. Fullmäktige hade aldrig valt dem till ersättare och ingen av de två personerna var förtroendevalda i Region Västerbotten i kommunallagens mening. En av personerna hade fått arvoden för sammanträden med sitt utskott och med nämnden. Det saknades lagstöd för dessa arvodesutbetalningar.

Vår kommentar

Fördjupade granskningar under året visade att nämnden inte hade en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll. Det är positivt att nämnden har vidtagit åtgärder i syfte att rätta till flera av de brister som framkommit i granskningar. I grundläggande granskningen för år 2022 kommer vi att kontrollera om nämnden utsett ledamöter i sina utskott som är valbara.

6. Åtgärder med anledning av rekommendationer år 2020

I tabellen nedan har vi sammanställt i vilken grad regionala utvecklingsnämnden vidtog tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2020 års granskning.

Rekommendationer 2020 års granskning	Tillräckliga åtgärder	Vår kommentar
Besluta om mätbara verksamhetsmål och utveckla uppföljningen av resultaten.	Delvis	Nämnden har utvecklat sin målstyrning men en rad indikatorer handlar om hela länet. För dessa indikatorer saknas en tillräcklig koppling till nämndens verksamheter.
Fortsätt utveckla kvaliteten i nämndens internkontrollarbete.	Delvis	Uppföljningen har utvecklats men det finns brister i nämndens internkontrollarbete som kvarstår.
Säkerställ att nämnden har tillräcklig kontroll över betalkort.	Delvis	Fördjupad granskning visade på brister och att nämnden hade svag kontroll. Nämndsordförande och förvaltningschefen har därefter beslutat om åtgärder som syftar till att säkerställa tillräcklig kontroll.

Vår kommentar

Nämnden har vidtagit åtgärder men det kvarstår ännu brister som nämnden behöver arbeta vidare med.

7. Svar på revisionsfrågor

Vi bedömer att regionala utvecklingsnämnden under år 2021 i allt väsentligt genomförde verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Vår samlade bedömning är att nämnden behöver utveckla sin styrning och kontroll över sitt ansvarsområde.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Har regionala utvecklingsnämnden en tillräcklig måluppfyllelse?		Nämnden redovisade ett positivt ekonomiskt resultat. Pandemin påverkade i hög grad nämndens verksamhet. Resultaten för verksamhetsmålen var svaga.
Har regionala utvecklingsnämnden haft en tillräcklig styrning och kontroll över verksamheten inom sitt ansvarsområde?		Granskningar under året visade på brister i nämndens styrning och kontroll. Nämnden behöver också utveckla sin målstyrning.
Har regionala utvecklingsnämnden en tillräckligt utvecklad redovisning av måluppfyllelse?		Nämnden har utvecklat sin redovisning, men det finns fortfarande brister i redovisningen. En del av nämndens bedömningar ser vi som tveksamma. Nämnden har flera indikatorer som handlar om hela länet och som inte är avgränsade till nämndens verksamheter. Detta bidrar till att uppföljningen av nämndens resultat blir otydlig.
Har regionala utvecklingsnämnden agerat tillräckligt med anledning av rekommendationerna i föregående års granskning?	Delvis 	Nämnden har vidtagit åtgärder för att stärka kontrollen över betalkort. Vi bedömer att nämndens utvecklingsarbete med intern kontroll och målstyrning har lett till vissa förbättringar, men att ett fortsatt arbete krävs.

Rekommendationer

Vi rekommenderar nämnden att:

- Bryta ned fullmäktiges övergripande mål till delmål och indikatorer inom områden som nämnden genom sina verksamheter har tillräckliga förutsättningar att påverka.
- Fortsätta att utveckla kvaliteten i nämndens internkontrollarbete.

Rekommendationerna kommer att följas upp i nästa års granskning.

Umeå den 4 april 2022

Petter Bergner, Clara Wiklund, Malin Hedlund och Ingrid Lindberg

Sakkunniga på revisionskontoret
Region Västerbotten

Bilaga 1

I tabellen nedan redovisas nämndens mål och delmål för år 2021:

Nämndens mål och delmål
1. Västerbotten har världens bästa och mest jämlika hälsa
1.1 Bidrar med grundförutsättningar att öka tillväxten i Västerbotten och därmed grundförutsättningar för att Region Västerbotten ska bidra till att Västerbotten har världens bästa och mest jämlika hälsa
2. Västerbotten är det barnvänligaste länet
2.1 Verkar för att barn och unga är delaktiga och påverkar utvecklingen i kultur- och föreningslivet
3. Västerbotten har trygga invånare med inflytande och delaktighet och ett rikt samt aktivt kultur- och föreningsliv
3.1 Verkar för att den kulturella infrastrukturen är tillgänglig och jämlik och spelar en avgörande roll för regional utveckling
3.2 Verkar för att kollektivtrafiken upplevs trygg och säker
4. Västerbotten är en ledande miljöregion
4.1 Arbetar för att öka kollektivtrafikens andelar av det motoriserade resandet och för att minska kollektivtrafikens miljöbelastning i Västerbotten
4.2 Arbetar för utvecklingen av en cirkulär ekonomi med hög resurseffektivitet, låg klimatpåverkan och en bioekonomisk tillväxt med hållbart värdeskapande från skog, mark och vatten
4.3 Bedriver sin verksamhet avseende arbets- och tjänsteresor på ett hållbart sätt där det miljövänliga resandet ökar
4.4 Bidrar till att andelen närproducerad mat som serveras i de offentliga köken i Västerbotten ökar
5. Vi har en nära, tillgänglig och personcentrerad vård i hela länet
5.1 Bidrar med grundförutsättningar för välfärdsuppdraget genom att arbeta för att tillvarata digitaliseringens möjligheter för en ökad digital vård i hela länet
6. Vi levererar jämlik och jämställd hälso- och sjukvård av hög kvalitet
6.1 Bidrar med grundförutsättningar för att öka tillväxten i Västerbotten och därmed grundförutsättningar för att Region Västerbotten ska leverera en jämlik och jämställd hälso- och sjukvård av hög kvalitet
7. Vi är en attraktiv arbetsgivare med personal som trivs och utvecklas hos oss
7.1 Inom nämnden ska det finnas ett tillitsbasfullt förhållningssätt för ledning och styrning mellan arbetsgivare och medarbetare som bygger på delaktighet, förtroende och respekt
8. Vi har en långsiktigt hållbar ekonomi
8.1 Ska hålla lagd budget exklusive kollektivtrafik, genom att medvetandegöra förvaltningen om det ekonomiska läget
8.2 Genomför det regionala utvecklingsuppdraget och bidrar till en hållbar regional tillväxt och en långsiktigt hållbar ekonomi, genom att verka för att regionala utvecklingsinsatser leder till en attraktiv region med ökade möjligheter till fler växande företag, fler arbetstillfällen och därmed ökade skatteintäkter till Region Västerbotten
8.3 Inom nämnden finns det en kvalitetsbaserad, arbetsmiljöanpassad process för att planera, genomföra, följa upp och avsluta regionala utvecklingsprojekt
9. Vi är en inkluderande, attraktiv och innovativ samverkanspartner
9.1 Utvecklar den strategiska platsutvecklingen genom att öka främjandesamverkan i syfte att stödja, utveckla, kommunicera och marknadsföra regionens dragningskraft
9.2 Arbetar för en tillitsfull (tillitsbaserad) samverkan med länets kommuner som bidrar till hållbar regional utveckling
10. Vi är ledande inom forskning, innovation och digitalisering
10.1 Utvecklar och stärker såväl förmåga som kapacitet till innovation hos aktörer i Västerbotten och därigenom öka tillväxt-, konkurrens- och attraktionskraft på ett hållbart sätt
10.2 Verkar för och säkerställer att digitaliseringens möjligheter i länets näringsliv och i det offentliga tas till vara för att skapa förutsättningar för hållbar tillväxt, konkurrens- och attraktionskraft
10.3 Stärker och utvecklar förmåga samt förutsättningar för att med stöd av digitalisering kunna leverera en effektiv välfärd och service till invånarna
11. Västerbotten är en attraktiv och jämställd region att leva och verka i samt flytta till
11.1 Bidrar till att utveckla en hållbar besöksnäring som bidrar till att lyfta Västerbotten som effektiv, tillgänglig och attraktiv region
11.2 Främjar hållbarhetsaspekterna mångfald, integration och jämställdhet på länets arbetsmarknad
11.3 Tillhandahåller och utvecklar ett väl fungerande transportsystem i syfte att uppnå en god tillgänglighet för resor och transporter för alla som bor och verkar i länet
11.4 Förbättrar tillgänglighet i kollektivtrafiken för personer med funktionsnedsättning

12. Västerbotten har ett klimat för ökad tillväxt av jobb och företag
12.1 Bidrar till ökad överensstämmelse mellan arbetskraftsutbud och arbetsmarknadens efterfrågan av kompetens
12.2 Utvecklar strukturer för att främja länets export, etableringar och internationella investeringar
12.3 Främjar strukturer och insatser för att stärka näringslivets förnyelseförmåga och entreprenörskap enligt hållbarhetsaspekterna
12.4 Investerar i hållbar regional utveckling genom att verka för att medel till regionala utvecklingsinsatser når hela länet och bidrar till ett regionalt mervärde
12.5 Investerar i hållbar regional utveckling genom att verka för att kvinnor och män får ta del av företagsstöden på lika villkor och prioriterar investeringsområde A på grund av lägesnackdelar